

3. <http://constructor.ru/uspex/metod-shesti-shlyap-myshleniya-edvarda-de-bono.html>

4. http://shool57nik.ucoz.com/load/poradi_psikhologa/rekome_ndaciji_shhodo_formuvanja_motivaciji_navchalnoji_dijalnosti_shkoljariv_za_suchasnikh_umov

*Михайловська Н.С.,
д. мед.н., професор, завідувач кафедри загальної практики –
сімейної медицини,
Запорізький державний медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна;
Грицай А.В.,
к. мед.н., доцент, доцент кафедри загальної практики –
сімейної медицини,
Запорізький державний медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ФОРМ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Вступ. Дистанційне навчання з використанням веб-технологій найбільш повно відповідає вимогам сучасної медичної освіти і доповнює існуючу модель підготовки лікарів. Дистанційна освіта поєднує елементи очного і заочного навчання на основі інформаційних-телекомунікаційних технологій і систем мультимедіа. Завдяки своїй зручності та гнучкості вона надає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією незалежно від часових і просторових поясів [4,5].

Зменшення кількості аудиторних і збільшення позааудиторних годин стимулює викладачів шукати нові форми подачі навчального матеріалу, створювати нові умови і методики навчання, а також засоби управління самостійною пізнавальною діяльністю студентів, які і є основою сучасних освітніх технологій. Дистанційна освіта - це принципово новий, високотехнологічний підхід до процесу передачі знань, гнучка і зручна система освіти, яка допомагає вирішити ці

завдання [4,5]. Тому у Запорізькому державному медичному університеті (ЗДМУ) велика увага приділяється впровадженню технологій дистанційної освіти на до- та післядипломному етапах з метою розширення застосування сучасних методів навчання та удосконалення освітнього процесу, у тому числі у процесі навчання іноземних студентів.

Протягом років у ЗДМУ спостерігається стійке збільшення кількості іноземних студентів, що отримують медичну освіту англійською мовою. В статті наведено особистий досвід викладання навчальної дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» студентам 6 курсу міжнародного факультету, що навчаються зі спеціальності «Лікувальна справа» англійською мовою.

Основна частина. Згідно з навчальною програмою, на вивчення дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» відводиться 50 годин практичних занять та 40 годин самостійної роботи. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки, основні цілі та завдання викладання цієї дисципліни спрямовані на засвоєння теоретичних знань основ організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах лікаря загальної практики: направлення та форми організації роботи, функціональні обов'язки сімейного лікаря, види лікувально-діагностичної та профілактичної діяльності. Студент повинен знати та вміти проводити раннє виявлення хворих з найбільш поширеною патологією внутрішніх органів, призначати комплекс діагностичних досліджень та лікувально-профілактичних заходів, визначати показання к стаціонарному лікуванню, реалізовувати диспансерний метод, санітарно-протиепідемічні заходи та комплексні плани оздоровлення населення [1,2].

Робоча програма ЗДМУ адаптована до особливостей викладання цієї дисципліни в закордонних країнах, оскільки існує певна розбіжність з вітчизняними алгоритмами ведення амбулаторних пацієнтів терапевтичного профілю з застосуванням трьох-етапності надання медичної допомоги, проведенні диспансеризації здорових і хворих, оформленні медичної документації.

При підготовці курсу практичних занять перед нами виникла проблема відсутності навчальних матеріалів англійською мовою. В першу чергу це стосувалося методичних вказівок до проведення

практичних занять. Тому нашим першим завданням було їх адаптація та переклад на англійську мову. Також з метою доступності та наочності створені матеріали розміщено на сайті кафедри: методичні вказівки, навчально-методичні посібники, збірки тестових завдань, сілабуси, відеоролики, відеолекції, які сприяють більш досконалому оволодінню матеріалом в процесі підготовки до практичних занять та виконанню самостійної роботи.

Наш досвід викладання іноземним студентам свідчить про наявність деяких методичних особливостей, пов'язаних з викладанням на англійській мові та контингентом студентів. У ході вивчення дисципліни, при застосуванні підготовлених на кафедрі навчально-методичних матеріалів, було відмічено краще розуміння та більш глибоке осмислення навчального матеріалу у вигляді написаного тексту, якій суміщено з малюнками, схемами, презентаціями. Це відносилось й до рішення ситуаційних задач на практичних заняттях. Також деякі труднощі виникали у сприйнятті мови викладача студентами - іноземцями, головним чином, громадянами Індії, оскільки поза навчального закладу вони частіше спілкуються на хінді, а англійську мову застосовують переважно для читання підручників та методичних посібників. Крім того, під час спілкування з хворими студенти не можуть розмовляти з ними російською мовою, що потребує участі викладача в процесі курації хворого. Опитування, клінічний огляд хворих, аналіз медичної документації потребує перекладу з боку викладача.

Перспективним є застосування можливостей дистанційної освіти для навчання іноземних студентів, що дозволить отримувати знання у відповідності з індивідуальними особливостями кожного студента, його повсякденним розкладом, самостійно планувати час і вид занять, використовувати в процесі навчання сучасні технології [3]. З цією метою для вивчення дисциплін студентам запропоновано традиційні очні заняття поєднувати з самостійною роботою в дистанційному режимі. Такий підхід засвоєння змісту дисципліни дозволяє мінімізувати проблеми пропуску занять (пропущені теми вивчаються дистанційно, а також виконуються потрібні практичні завдання) та реалізувати принцип випереджаючого навчання (знайомство з новим матеріалом до проведення практичного заняття, можливість повторити його після занять). За допомогою дистанційних

форм навчання студенти отримують можливість індивідуально консультування із викладачами і спілкування в синхронному / асинхронному режимах.

З метою впровадження в освітній процес інформаційно-освітніх веб-технологій та реалізації основних принципів сучасної освіти з елементами дистанційного навчання колективом кафедри загальної практики – сімейної медицини ЗДМУ розроблено онлайн курси за допомогою платформи EDX. Курс містить достатню кількість ресурсів для поглибленого вивчення дисципліни: електронні посібники, посилання, файли, презентації, тестові завдання для перевірки заключного рівня знань тощо. Для кращого засвоєння теми студенти мають можливість повернутися до початку навчальної презентації, доопрацювати тему та покращити свої результати з тестування. Усі елементи курсу мають різні шляхи оцінювання, у тому числі і довільно створені викладачем, залежно від складності і виду завдання. Отримані результати можна переглянути на сторінці оцінок курсу, яка має налаштування за їх відображенням та групуванням, що дозволяє як студентам, так і викладачам одразу дізнатися про рівень засвоєння матеріалу. При необхідності викладач має можливість відстежити кількість часу, який витратив студент на вивчення будь-якої теми, і детального ознайомитися з діями кожного студента в процесі навчання.

Удосконалення дистанційної освіти можливе також шляхом впровадження інтерактивних навчальних продуктів, розроблених на базі платформи «Moodle». Цей програмний продукт побудований у відповідності до стандартів інформаційних освітніх систем та відповідає наступним характеристикам: інтеропераційність, адаптивність, довговічність, доступність і економічна ефективність. Викладення матеріалів з використанням програмно-інструментальної платформи дистанційного навчання Moodle має переваги, які дозволяють реалізовувати основні методичні принципи: достатній мотиваційний потенціал, можливість багаторазового повторення навчального матеріалу, вища ступінь інтерактивності, модульність, індивідуалізація, можливість здійснення самоконтролю, динамічність доступу до інформації, забезпечення наочності представлення інформації та конфіденційність та зручність у користуванні.

Поряд з онлайн курсами для вдосконалення знань іноземних студентів на нашій кафедрі використовуються спеціалізовані підручники з мультимедійними компонентами, електронні навчально-методичні комплекси, що включають: робочі програми з дисципліни, навчальні посібники, збірки тестових завдань, мультимедійні презентації, критерії оцінювання, тематичні плани практичних занять та самостійної роботи, практикуми та інші матеріали.

Висновки. Таким чином, якість викладання дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» англомовним студентам детермінована навчальною програмою, рівнем кваліфікації професорсько-викладацького колективу, ступенем застосування інноваційних інформаційних технологій, проведенням постійного контролю якості підготовки студентів. Для вдосконалення навчального процесу необхідно підвищення його оснащеності технічними засобами, широке застосування онлайн освіти, комп'ютерних технологій, у т. ч. при підготовці занять, виданні підручників та посібників у електронному вигляді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лазоришинець В. В. Вища медична освіта України на сучасному етапі / В. В. Лазоришинець, М. В. Банчук, О. П. Волосовець [та співав.] // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. – 2008. – № 2. – С. 5–10.
2. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник) / Мілерян В.Є. – Київ. – 2004. – 80с.
3. Феськова А. А. О проблеме повышения мотивации студентов к обучению // Международный научно-исследовательский журнал. - 2013. № 4-3 (23). - С. 11–13.
4. Ertmer P. A., Nour A. Y. Teaching basic medical sciences at a distance: strategies for effective teaching and learning in internet-based courses. J Vet Med Educ. - 2007. - Vol. 34. - № 3. - P. 316–324.
5. Van Doorn J. R., Van Doorn J. D. The quest for knowledge transfer efficacy: blended teaching, online and in-class, with consideration of learning typologies for non-traditional and traditional students. - Front Psychol. - 2014. Vol. 17. - № 5. - P. 324.